

**แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในยุคนิวนอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช***
**GUIDELINES OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS MANAGEMENT IN
NEW NORMAL UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN
HUASAI DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE**

ศิริดา เกตุนิม*, มะลิวัลย์ โยธารักษ์, สามิตร อ่อนคง

Sirada Katnim, Maliwan Yotharak, Samit Onkong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: ksiradaview@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวนอร์มัล และ 3) นำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวนอร์มัล เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประชากร 89 คน เครื่องมือ คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวนอร์มัล พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา

* Received February 5, 2023; Revised March 5, 2023; Accepted April 25, 2023

เด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร 3) ผลการนำเสนอแนวทาง ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวอร์มัล มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ยุคนิวอร์มัล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the conditions of child development center under the local administration organization. 2) to study the guidelines of child development centers management in New Normal under local administrative organization and 3) to propose guidelines of child development centers management in the New Normal under local administrative organization. The research is conducted with integrated approaches of questionnaires with 89 respondents. The tools used are questionnaires, an interview, and a group conversation evaluation. The results of the study were as follows: 1) For the conditions of child development center under the local administrative organization, It is found that the conditions are of high level in general. The highest average is the administration of the child development centers, follow by the personnel, the academy and curricular activities, and the participation and operation support of the child development centers, the network promotion of pre-school child development at the level of local administrative organizations, district, province, and region. The facilities, environment and safety of the child development center has the lowest average. 2) In regard to the guidelines of child development centers management in New Normal under local administrative organization, technologies are applied to the administration of the child development centers, the personnel, the facilities, environment and safety of the child development centers, the academy and curricular activities, the participation and operation support of the child development centers, and the network promotion of pre-school child development at the level of local administrative organizations, district, province, and region. 3) For the result of the guidelines presentation, the scholars consider that the guidelines of child

development centers management in New Normal under local administrative organization are appropriate, feasible, and useful.

Keywords: Child development centers management, New Normal, Local Administrative Organization

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 1), 2542)

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นเรื่องการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 1), 2542) มีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของท้องถิ่นนั้น มีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่ประสานส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547)

ด้วยวิกฤตสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ที่ เรียกว่า นิวนอร์มัล มีรูปแบบวิถีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร และวิถีปฏิบัติ (Phrombut.S, 2564) การเปลี่ยนแปลงพื้นที่การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมในปัจจุบันที่หลากหลาย ทำให้เราสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ทุกที่ ทุกเวลา (สุวิมล มธุส, 2564) นิวนอร์มัลของภาคการศึกษาควรเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็กเล็ก นักเรียน นักศึกษา และไม่ให้เกิดการเสียโอกาสในพัฒนาความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ (Phrombut.S, 2564) ดังนั้นควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ และการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคนิวนอร์มัล เขตอำเภอหัวไทรจังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคนิวอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research)
2. ประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ นักวิชาการ ศึกษา ครู ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) และผู้ดูแลเด็ก (ทั่วไป) ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 89 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกแบบเจาะจง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้ 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน 2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และ 3) หัวหน้าสถานศึกษา จำนวน 1 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและมีเนื้อหาครอบคลุม แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50 และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) มีค่าโดยรวมทั้งฉบับ คือ 0.93 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อไม่น้อยกว่า 0.30 และเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดสนทนากลุ่ม
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างเดือนมิถุนายน - พฤศจิกายน พ.ศ.2565
5. การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์สถิติด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพ มีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม เพื่อตอบคำถามตามหลักวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคนิวนอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ 2) ด้านบุคลากร มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรื่อง ค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย การประชาสัมพันธ์การสร้างการยอมรับ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และชุมชน 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการแจ้งประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน การแจ้งเรื่องความปลอดภัยของอาคาร การชำรุดของครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ ไฟฟ้าดับ และน้ำประปาไม่ไหล ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ และการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย ให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น การติดตามการเรียนรู้ พัฒนาการเด็กปฐมวัย การประชุมให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการประชุมนิเทศการศึกษา ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครอบครัว องค์กร ชุมชน และทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การประชาสัมพันธ์เพื่อระดมสรรพกำลังและทรัพยากร การเปิดให้ใช้ DLTV เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน ชุมชน ในการค้นคว้าหาความรู้ศึกษาสิ่งที่สนใจ และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย การส่งเสริมสนับสนุนการประชุม การอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ และการประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. การนำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคนิวนอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมสนทนากลุ่ม ซึ่งทุกคนเห็นว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์ และมีโครงสร้างตามองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวนอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ การพัฒนาบุคลากร เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย การประสานงานเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินและการแจ้งเรื่องความปลอดภัยของอาคาร การชำรุดของครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ ไฟฟ้าดับ และน้ำประปาไม่ไหล ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทราบ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น การประชุมให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การประชุมนิเทศการศึกษา ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสร้างการยอมรับและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนทราบ การส่งเสริมให้ครอบครัว องค์กร ชุมชน และทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อระดมสรรพกำลังและทรัพยากร การเปิดให้ใช้ DLTV เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน ชุมชน ในการค้นคว้าหาความรู้ ศึกษาสิ่งที่น่าสนใจ และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้ความรู้เรื่องแนวการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการจัดตั้งตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กำหนด ผู้บริหารท้องถิ่นมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา ดังที่ ฟิรพัฒน์ มุมอ่อน ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการบริหารโดยคณะผู้บริหาร โดยมีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคอยให้คำแนะนำ ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จ คือ ผู้บริหาร มีความเป็นผู้นำที่ดีและมีความชัดเจน สนับสนุนให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี (ฟิรพัฒน์ มุมอ่อน, 2557) 2) ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังที่ วันเพ็ญ กงเพชร ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการบุคลากร อยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบและแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่บริหารจัดการงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก ตามที่กรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่นกำหนด (วันเพ็ญ กองเพชร, 2558) 3) ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังที่ พรพรรณ อรุณเวช ได้กล่าวว่า การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนเหมาะสมกับพื้นที่ในห้องเรียน (พรพรรณ อรุณเวช, 2557) 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังที่ สิริกร รอดประยูร ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีสื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กเหมาะสมตามวัยเพียงพอ และมีการสอนให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน (สิริกร รอดประยูร, 2559) 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังที่ พรพรรณ อรุณเวช ได้กล่าวว่า การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชนและทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบอย่างทั่วถึง (พรพรรณ อรุณเวช, 2557) 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังที่ รัชมี ตูจินดา ได้กล่าวว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมมีอยู่ในระดับมาก เพราะว่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งด้านวิชาการงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (รัชมี ตูจินดา, 2557)

2. แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวนอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กับผู้ปกครอง และทุกภาคส่วนทราบ 2) ด้านบุคลากร มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้

ในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรื่องคำตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของครู และบุคลากรทางการศึกษา เรื่องการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย การประชาสัมพันธ์การสร้างการยอมรับ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการแจ้งประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน การแจ้งเรื่องความปลอดภัยของอาคาร การชำรุดของครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ ไฟฟ้าดับ และน้ำประปาไม่ไหล ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ และการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย ให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น การติดตามการเรียนรู้ พัฒนาการเด็กปฐมวัย และการตรวจสุขภาพ การป้องกันโรคติดต่อของเด็กปฐมวัย การประชุมให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการประชุมนิเทศการศึกษา ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการส่งเสริมให้ครอบครัว องค์กร ชุมชน และทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การประชาสัมพันธ์เพื่อระดมสรรพกำลังและทรัพยากร การเปิดให้ใช้ DLTV เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน ชุมชน ในการค้นคว้าหาความรู้ ศึกษาสิ่งที่น่าสนใจ และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค มีการนำ Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้ความรู้เรื่องแนวการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย การส่งเสริมสนับสนุนการประชุม การอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง

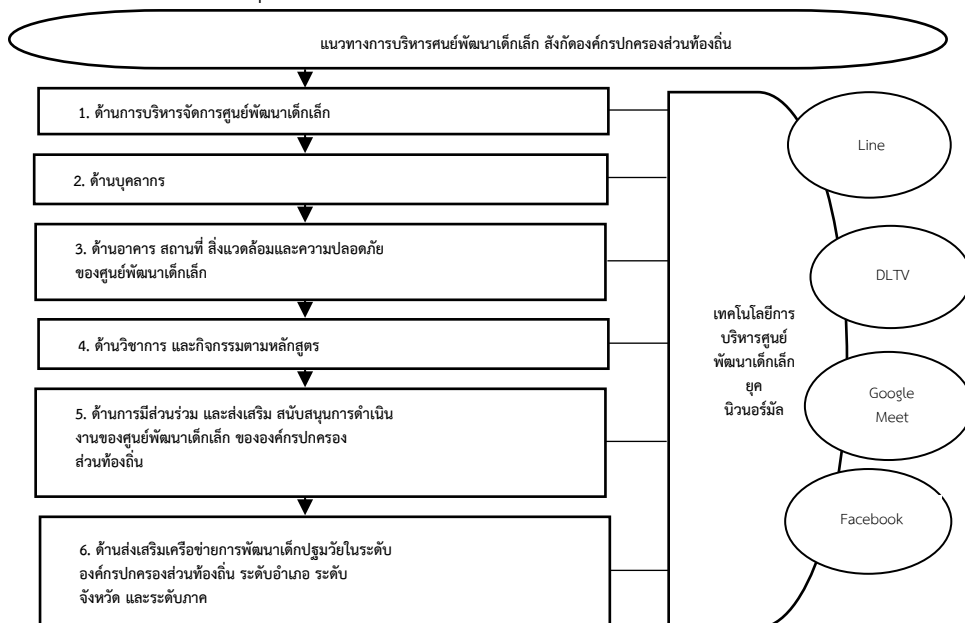
ๆ และการประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ วรณี เค้นสมุทร เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้เทคโนโลยี เพื่อการจัดเก็บฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการนำมาใช้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนให้มีการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนางานอย่างมีระบบ (วรณี เค้นสมุทร, 2560)

3. การนำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวนอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค มีการนำเทคโนโลยี Line DLTV Google Meet และ Facebook มาใช้ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังที่ ศิษฏ์ชญา ดวงบาล และคณะ ได้กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาครูด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย ผู้บริหารต้องมีระบบส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนที่ดี และส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการปฏิบัติงานสอนของครู ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนให้มา (ศิษฏ์ชญา ดวงบาล และคณะ, 2562) ดังที่ สุรศักดิ์ อรรถจินดา ได้กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และภายใต้สถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และได้สถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ด้านมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 อยู่ในระดับมาก (สุรศักดิ์ อรรถจินดา, 2563) ดังที่ นันทิยาน้อยจันทร์ ได้กล่าวว่า แนวทางการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ต้องค์ประกอบแนวทางให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเป็น 4P Model ดังนี้ P1 - การวางแผนสำรวจความต้องการจำเป็น กำหนดเนื้อหาสาระ และวิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง P2 - การมีส่วนร่วม การจัดประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน P3 - ปฏิบัติการให้ความรู้

ดำเนินการจัดการให้ความรู้ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จัดทำเอกสารความรู้ แผ่นพับ ป้ายนิเทศ นิทรรศการการจัดโครงการอบรมสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้านการเลี้ยงดูการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง P4 - การติดตามการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล (นันทิยา น้อยจันทร์, 2563) และสอดคล้องกับ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาอ้างอิงใน สุพัตรา บุตรมี และคณะ ได้กล่าวว่า แนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แผนปฏิบัติการประเทศด้านการศึกษ ควรมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมออนไลน์ที่ให้บริการโดยทั่วไป อาทิ Zoom Google Meet Microsoft Team ในกรณีที่สามารถใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้และให้ความรู้ถึงกระบวนการใช้งาน จัดให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ในรูปแบบที่หลากหลาย อันได้แก่ DLTV โปรแกรมออนไลน์ (Zoom Google Meet Microsoft Team) สื่อการเรียนการสอนแบบ Offline การจัดการเรียนการสอนผ่านการสอนสด (LIVE) เป็นต้น (สุพัตรา บุตรมี และคณะ, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคนิวอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคนิวอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวอร์มัล เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ Line DLTV Google Meet และ Facebook ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำผลวิจัยไปใช้ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กับคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง มีความรู้ มีทักษะ และนำเทคโนโลยีในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาใช้ได้อย่างถูกต้อง สามารถดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดการการศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีคุณภาพ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้กับกิจการงานอื่น ๆ ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กิจการงานสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งานวิเคราะห์นโยบายและแผน และงานพัฒนาชุมชน เป็นต้น และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวอร์มัล ที่ส่งผลต่อคุณภาพการพัฒนาศูนย์ 2) ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวอร์มัล 3) ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในยุคนิวอร์มัล โดยใช้หลักธรรม เพื่อพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นองค์กรที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2563). แนวทางการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 16(2), 194-206.
- พรพรรณ อรุณเวช. (2557). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 1). (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 13 (14 สิงหาคม 2542).

- พีรพัฒน์ มุมอ่อน. (2557). ความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนข่า อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัศมี ตูจินดา. (2557). การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วรรณิ์ เคนสมุทร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- วันเพ็ญ กงเพชร. (2558). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอบางปะหัน จังหวัดมหาสารคาม. วารสารมหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 5(2), 38-48.
- ศิษฐ์ชนา ดวงบาล และคณะ. (2562). แนวทางการพัฒนาครูด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนโรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, 10(1), 242-253.
- สิริกร รอดประยูร. (2559). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุภัทรา บุตรมี และคณะ. (2563). เรื่องแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 3(1), 1-15.
- สุรศักดิ์ อรรถจินดา. (2563). การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. ใน สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวิมล มธุรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New NORMAL COVID-19. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(15), 33-40.
- Phrombut.S. (2564). 4New4normal4with4changing4lifestyles. Retrieved สิงหาคม 18 , 2564 , from <https://dsp.dip.go.th/en/category>